

Finansiranje mera ublažavanja i prilagođavanja na izmenjene klimatske uslove

Seth Landau, MSc

Radionica: „Razvoj politike u oblasti klimatskih promena u kontekstu međunarodnih i EU procesa“
Hotel Zira, Beograd, 15.12.2014. g.

Sektor – primeri

■ Mitigacija

- Energetska efikasnost u stambenom sektoru
- Energetska efikasnost u sektoru javnih i poslovnih prostora
- Energetska efikasnost u industriji
- Obnovljivi izvori energije
- Upravljanje otpadom
- Poljoprivreda – upravljanje đubrivom i poljoprivrednim ostacima
- Šumarstvo

■ Adaptacija

- Upravljanje vodama
- Poljoprivreda – osiguravanje useva, navodnjavanje, Upravljanje zemljištem
- Upravljanje šumama
- Zdravstveni sektor – intervencije prilikom vremenskih nepogoda

Finansiranje energetske efikasnosti u stambenom sektoru

- **Mere:** Izolacija, prozori, efikasni sistemi grejanja
- **Uobičajeno finansiranje:**
 - Vlastitim sredstvima
 - Uzimanjem kredita (Skupštine stanara) za energetske efikasnosti kod banaka – možda kreditne linije internacionalnih finansijskih institucija
 - Sufinanciranje javnim subvencijama – EU, centralni budžet, itd.
- **Primer:**
 - Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost Republike Hrvatske sufinancira investiciju od 40 (obično) do 80%.
 - http://www.fzoeu.hr/hrv/pdf/fond_energetika_brosura_A4_deplijan_we_b.pdf

Finansiranje energetske efikasnosti u sektoru javnih i poslovnih objekata

- **Mere:** Izolacija, EE prozori, efikasni sistemi grejanja, Sistemi upravljanja energijom
- **Uobičajeno finansiranje:**
 - Vlastita sredstva
 - Državni budžet i javne subvencija
 - Kreditne linije internacionalnih finansijskih institucija (možda preko lokalnih banaka)
 - ESCO Model – ulaganje od strane privatne kompanije, objekt nastavlja plaćanje iste naknade za energiju kao i pre, uštede uzima privatna kompanija da bi mogla otplatiti kredit + dobit
- **Primer**
 - Bulgarian Energy Efficiency and Renewable Energy Credit Line (BEERECL)
 - 155 miliona EUR kreditna linija
 - Dio toga za ESCO model:
http://www.eib.org/epec//ee/documents/sofia_03_10_2013_6_berg_esco_market_development.pdf

Finansiranje energetske efikasnosti u sektoru industrijske proizvodnje

- **Mere:** Promena goriva, poboljšanje procesa, poboljšanje kotlova
- **Uobičajeno finansiranje:**
 - Vlastita sredstva
 - ESCO Model – finansiranje kroz uštedu energije
 - Poreske olakšice
 - Direktno finansiranje iz fondova internacionalnih finansijskih institucija
 - Investitori
- **Primer:**
 - EBRD ESCO projekat u Bugarskoj
 - EBRD kredit od 7 miliona EUR u ESCO fond
 - <http://www.ebrd.com/cs/Satellite?c=Content&cid=1395237218348&pagename=EBRD-RU%2FContent%2FContentLayout>

Finansiranje projekata obnovljivih izvora energije

- **Mera:** Proizvodnja električne energije
- **Uobičajeno finansiranje:**
 - „Feed in” tarifa – već uvedene u Srbiji
 - Kreditni mehanizmi
 - Dodatna naplata korisnicima energije
 - Investicijama iz raznih fondova (banke i privatni izvori)
 - Različiti fondovi za tehničku pomoć (e.g. Green for Growth Fund, EBRD’s WebSEFF, IFC’s BREP)
- **Primer**
 - FiT u Hrvatskoj

Finansiranje projekata obnovljivih izvora energije

- Primer računa Hrvatske Elektroprivrede i stavke o naknadi za obnovljive izvore energije

Opis	Jed.mjere	Količina	Jed.cijena kn	Iznos kn
Električna energija viša dnevna tarifna stavka	kWh	1919	0.78	1,496.82
Naknada za mjernu i opskrbnu uslugu	mjesec	6.10	17.40	106.14
Iznos za električnu energiju				1,602.96
Naknada za poticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora	kWh	1919	0.0350	67.17
Porezna osnovica				1,670.13
PDV 25% (osnovica: 1,670.13)				417.53
Kamata (ne oporezuje se prema čl.25.st.5 Pravilnika o PDV-u)				9.76
A. UKUPAN IZNOS RAČUNA				2,097.42
B. Zbroj izdanih rata za obračunsko razdoblje 11.11.13. - 14.05.14.				1,677.00
C. RAZLIKA (A - B)				420.42
D. Dugovanje na dan obračuna (04.06.2014)				838.50
Ukupno za platiti (C + D)				1,258.92

Oslobođeno od plaćanja trošarine sukladno članku 101. stavku 8. točki 5. Zakona o trošarinama.

ČLAN HEP GRUPE

Finansiranje projekata mitigacije u poljoprivredi

- **Mera:** Proizvodnjom energije iz biogasa nastalog iz otpada, te korišćenje otpada kao đubriva
- **Uobičajeno finansiranje:**
 - Zaradom od prodaje energije
 - Privatnim ulaganjem
 - Kreditom
 - Subvencijom (državni, GEF, WebSEFF, itd.)
- **Primer**
 - GEF pilot projekat proizvodnje biogasa iz životinjskog otpada u Moldaviji
 - Projekta od 3.5 miliona USD, GEF 1 milion USD
 - http://www.thegef.org/gef/project_detail?projID=4194

Finansiranje projekata mitigacije u šumarstvu

- **Mera:** Proizvodnja peleta iz otpadne šumske biomase
- **Uobičajeno finansiranje:**
 - Zaradom od prodaje peleta
 - Privatnim ulaganjem
 - Kreditom
 - Subvencijom
- **Primer**
 - FODEMO projekat u Crnoj Gori. Projekt razvoja šumarstva u Crnoj Gori implementiran od strane vlade Crne Gore i Ministarstva spoljnih poslova Luxemburga
 - <http://www.fodemo.com/>

Finansiranje projekata adaptacije u gospodarenju vodama

- **Mere:** Prostorni planovi, brane i nasipi, sistem ranog upozoravanja, itd.
- **Uobičajeno finansiranje:**
 - Državni budžet i međunarodni grantovi
 - Naplatom naknada za vode
 - Finansiranje kroz internacionalne finansijske institucije
- **Primer**
 - Različiti projekti koji se odnose na bolje upravljanje i sisteme ranog upozoravanja – Reka Dunav, Reka Sava

Finansiranje projekata adaptacije u poljoprivredi

- **Mera:** Osiguranje useva
- **Uobičajeno finansiranje**
 - Privatne investicije
 - Krediti i državne subvencije
 - Fondovi
- **Primer**
 - Regionalni projekat Svetske banke i GEF-a za Jugoistočnu Evropu i Kavkaz.
 - Uspostavljanje mehanizama finansijskog osiguranja useva od negativnih vremenskih uticaja klimatskih promena
 - Vrednost projekata je 27 miliona USD.
 - <http://www.worldbank.org/projects/P110910/south-east-europe-caucasus-catastrophe-risk-insurance-facility?lang=en>

Finansiranje projekata adaptacije u poljoprivredi

- **Mera:** Navodnjavanje
- **Uobičajeno finansiranje**
 - Privatne investicije
 - Krediti i državne subvencije
 - EU fondovi
- **Primer**
 - IPA projekat navodnjavanja u Hrvatskoj i BiH
 - Bilateralni projekat implementacije navodnjavanja između Hrvatske i BiH
 - <http://www.cbc-cro-bih.net/en/projekti-mainmenu/drugi-poziv/irri-the-irrigation-project.html>

Finansiranje projekata adaptacije – upravljanje šumama

- **Mera:** Adaptacija planinskih šumskih ekosistema na klimatske promene
- **Uobičajeno finansiranje**
 - Državni proračun
 - Fondovi (e.g. GEF)
- **Primer**
 - Adaptacija armenskih planinskih šumskih ekosistema na klimatske promene implementiran od strane UNDP-a
 - Vrednost projekta 2.9 miliona USD
 - Cilj projekta je povećanje nacionalnog kapaciteta na otpornost na klimatske promene
- http://www.thegef.org/gef/project_detail?projID=3417

Finansiranje projekata adaptacije zdravstvenog sustava na klimatske promene

- **Mera:** Akcioni plan za zdravstvo u slučaju toplotnih talasa, jačanje nadzor nad zaraznim bolestima
- **Uobičajeno finansiranje:**
 - Državni proračun
 - Sredstva međunarodnih organizacija
- **Primer**
 - Projekat „Zaštita zdravlja od klimatskih promena” u Makedoniji i Albaniji
 - Finansirano od strane WHO-a
 - http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0019/215524/PROTECTING-HEALTH-FROM-CLIMATE-CHANGE-A-seven-country-initiative.pdf

Diskusija, pitanja i odgovori

Hvala na pažnji i učešću!

Eco Ltd

Seth Landau, MSc

seth@ecoltdgroup.com

www.ecoltdgroup.com

